

UTTALESKYGGING

Spalten *Ta målspråket i bruk* tar i denne utgaven for seg lytte- og uttaleaktiviteten *Uttaleskygging*. Vi gir eksempler for språkene engelsk, tysk, spansk, fransk og kinesisk.

Uttaleskygging kan anvendes for å øve elevenes evne til å produsere, oppfatte og forstå betydningen av variasjoner i trykk, rytme, intonasjon og tonelag. Aktiviteten taler til flere sanser; elevene ser, lytter og tar stemmen til en karakter ved å ape etter denne. Med utgangspunkt i en kort video ledes elevene gjennom flere faser med uttaleøvinger der de må gjenkjenne, gjenta og forutse ytringer i form av replikker. Forslag til gjennomføring:

FORBEREDELSE

- Velg et videoklipp med et relevant tema eller vokabular for undervisningen
- Sorter ut noen sentrale replikker fra klippet (kronologisk, men med litt avstand i tid)
- De utvalgte replikkene skrives ut i A3-format

FORSLAG TIL GJENNOMFØRING

- Plakaten med replikker henges opp i klasserommet
- Videoklippet spilles av for elevene
- Læreren modellerer uttale av de valgte replikkene og elevene gjentar i kor. Elevenes forståelse av replikkens meningsinnhold avklares i fellesskap
- Videoen spilles én gang til. Elevene skal nå rekke opp en hånd hver gang de gjenkjenner en replikk. Da trykkes det på pause og elevene gjentar replikken nøyaktig slik den ble uttalt (betoning, intonasjon, trykksvake ord o.l.). Dette gjentas med alle replikkene
- Videoen spilles en tredje gang. Denne gangen trykkes det på pause før de utvalgte replikkene. Elevene skal nå uttale etter hukommelsen, men med støtte i plakaten. Elevene oppfordres til å leve seg inn i rollen når de framsier replikkene

Ta målspråket i bruk:
ENGELSK

What's Next from Barack and Michelle Obama

Dette *YouTube*-klippet fra Obama-stiftelsen har som formål å belyse hva det betyr å være en god medborger i det 21. århundre. Filmen er valgt ut for elever på ungdomstrinnet og egner seg godt til en læringsaktivitet som *Uttaleskygging*. For det første er Barack og Michelle Obama kjente ansikter for mange elever. For det andre er begge to dyktige talere med tydelig

diksjon - noe som gjør det lettere for elevene å «skygge» artikulasjon, trykk, rytme, intonasjon, og tonelag. I tillegg kan filmen inngå i en undervisningssekvens om USAs historie og ivareta det tverrfaglige temaet *Demokrati og medborger-skap* i læreplanverkets nye overordnede del. I filmen forekommer eksempler på verbformene imperativ og futurum, slik

at det også ligger til rette for å fokusere på grammatiske strukturer. Aktiviteten *Uttaleskygging* og eventuelt videre arbeid med videoens tekstgrunnlag (transkripsjon er tilgjengelig på *YouTube*) støttes av flere elementer i læreplanens formål, hovedområder og kompetansemål, f.eks. lytteferdigheter, ordforråd, ordbøying, lydssystem og aktuelle emner.

Setninger til skygging av uttale:

«We want to thank you once again from the bottom of our hearts»

«We're finally going to get some sleep and take some time to be with our family»

«Check out this website for our future presidential center»

«Tell us what you want this project to be and tell us what's on your mind»

«So we want you to tell us what we should be thinking about as we get to work»

«True democracy is a project that's much bigger than any one of us»

«Thank you, and we will see all of you again soon. Bye-bye»

Skjermdump fra *YouTube*-videoen *What's Next from Barack and Michelle Obama*. Gjengitt med tillatelse fra *Obama Foundation*.

Ta målspråket i bruk:
TYSK

Lächeln, Sprechen, Arme Hoch

Tegnefilmen *Lächeln, Sprechen, Arme Hoch* er en informasjonsfilm om hvordan man med forholdsvis enkle grep kan oppdage symptomer på hjerneslag. Filmen er valgt for å «skygge» uttale av flere hensyn. For det første kan det være et gjenkjennelsesaspekt for elevene, da *Helseledertorget* har produsert lignende filmkampanjer for massemedia (*Hjerneslag - Prate,*

smile, løfte). For det andre er det et viktig tema og den tyske filmen henvender seg gjennom sin utforming helt tydelig også til ynge mennesker. For det tredje gjør filmens forholdsvis enkle og hverdagslige språk, morsomme figurer, fargerike bilder, «rap»-framføring og gjentakende tekst budskapet lettfattelig. Ordforrådet er særlig relevant for opplæring i tysk på

nivå I og strukturmessig er det imperativformen som særlig øves.

Den kjente tyske tegneserieskaperen Ralph Ruthe står for filmens idé, tekst, musikk og tegninger.

Setninger til skygging av uttale:

«Du gehst spazieren mit dem Hund durch den Wald»

«Wenn du ein Selfie machst, und grinst dabei schräg»

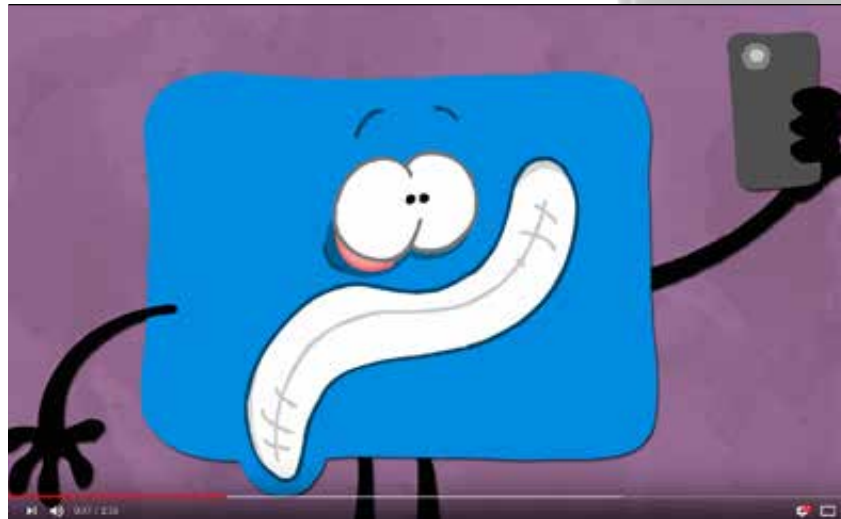
«Erstens: Lächeln, zeigt deine Zähne»

«Wenn du Schuhe anziehen willst, nicht mehr weißt wie es geht»

«Was machst du dann?»

«Zweitens: Sprechen, fang an zu reden»

«Gib schnell dein Handy her!»

Skjermdump fra YouTube-videoen *Lächeln, Sprechen, Arme Hoch*. Gjengitt med tillatelse fra Ralph Ruthe.

Ta målspåket i bruk:
SPANSK

Mi palabra favorita

Spansk er morsmålet til over 400 millioner mennesker og det er offisielt språk i Spania og i de fleste land i Latin-Amerika. Denne geografiske spredningen av språket fører naturlig nok til ulikheter i uttale og intonasjon, både mellom kontinenter og innad i hvert enkelt land. Videoen vi har valgt er et bidrag til feiringen av *el Día e* (el Día del Español). *Instituto Cervantes*

arrangerer denne dagen for å spre spansk kultur, feire dens betydning i verden og fremme harmoni og samhold blant spansktalende. I videoen vil elevene høre uttalen til kjente spansktalende personer som framsier sitt favorittord. Replikkene som elevene skal «skygge» blir artikulert på en tydelig måte og inneholder flere transparente og elevrelevante ord. Kan-

skje vil elevene gjenkjenne personer som Shakira, Chayanne, Antonio Banderas eller Isabel Allende i klippet?

Videoen er produsert for *Instituto Cervantes*.

Setninger til skygging av uttale:

«Amistad»

«La palabra en español que más me gusta es la palabra 'libertad'»

«Creo que puede ser 'tú'»

«Mi palabra favorita es 'confianza'»

«Mi palabra preferida en español es 'madre'»

«Mi palabra favorita del idioma castellano es 'meliflua'»

Ta målspråket i bruk:
FRANSK

Les cornichons

Den fengende melodien og tittelen til instrumentalen *Big Nick*, skrevet av James Booker, inspirerte den velkjente italiensk-franske sangeren Nino Ferrer til å skrive en sang om en piknik. I sangen *Les cornichons* (YouTube- opplastingen til Andrea Martin anbefales) ramser artisten opp ulike typer mat, drikke og utstyr som trengs til en piknik-tur. Denne suksessfulle

hiten egner seg veldig godt til undervisning om temaet «måltider» på nivå I. Gjennom aktiviteten uttaleskygging, arbeider elevene med lytteforståelse og uttale, samt at vokabular for mat befestes på en dynamisk og motiverende måte. I tillegg er denne sangen et flott utgangspunkt for å jobbe med innlæring av språklige strukturer, da den også innehar

en del delingsartikler. Som oppfølging kan elevene utfordres til muntlig aktivitet gjennom å «pakke sin piknikkurv» (å la aktiviteten «Jeg pakker min koffert»

Andre forslag til sanger med tilhørende undervisningsopplegg finner du på *Wikispaces*-plattformen *Chansons-FLE*.

Ord og uttrykk til skygging av uttale:

du/de la/des
cornichons
paniers
radio
bouteilles
paquets
mayonnaise
biscottes
œufs
beurre
confitures
moutarde
poulet

confitures
champignons
trèfles
œufs
chocolat
boîtes
macarons
mayonnaise
radio
œufs
petits-beurre
tomates
CORNICHONS
pain
parapluies
beurre
paquets
biscottes
paniers
poulet
moutarde
fromage
bouteilles

Ta målspråket i bruk:
KINESISK

Foreigner Tests Chinese Locals on Their Chinese

Uttaleskygging er en fin aktivitet for å øve på uttale av pinyin og å ufarliggjøre kinesisklæring for elevene. Kinesere gjør også feil av og til! Kinesisk er verdens største språk i antall morsmålsbrukere, og alle barn i Kina lærer standard kinesisk 普通话 Pǔtōnghuà på skolen. Fordi Kina er et så stort land med mange ulike dialekter, er det forskjeller på hvordan de snakker, selv når de snakker standard kinesisk og ikke sin egen dialekt. I denne videoen er det en amerikaner som er veldig god i standard kinesisk som utfordrer folk på

gata i Shanghai til å komme med riktig uttale av ord. Hvem tror du har den beste uttalen? Folk fra Shanghai eller USA? Aktiviteten som her skisseres passer fint inn som avbrekk i en time der elevene øver på pinyin og riktig uttale.

Læreren presenterer klippet og forteller litt om 普通话 Pǔtōnghuà og dialekter i Kina. Deretter spilles videoen av fram til 03:20 for at elevene skal få et inntrykk. Videoen spilles så nok en gang, men stoppes der de valgte ordene presen-

teres. Læreren skriver ordene med forskjellige toner på tavla og gjennomgår de forskjellige tonene sammen med klassen.

Videoen kan spilles av en siste gang, og elevene bli utfordret på riktig uttale. Prøv å få elevene til å høre hvordan deres uttale er riktig, mens de fleste kineseres uttale er feil. Læreren kan eventuelt også ta for seg spørsmålene som amerikaneren stiller (se grå boks).

Ord og uttrykk til skygging av uttale:

- «肖像» xiàoxiàng – portrett
- «粗犷» cūguǎng – grov
- «血液» xuèyè – blod
- «酗酒» xùjiǔ – alkoholisme
- «龅» nàng – tett i nesa/snufsete-

0:30: «第一个呢，就是这个。」

» Dì yīgè ne, jiùshì zhège.

1:20: «第二个就是这个，好吗？」

» Dì èr gè jiùshì zhège, hǎo ma?

1:55: «这是非常简单的一个，ok，准备好了吗？」

Zhè shì fēicháng jiǎndān de yī gè,
ok, zhǔnbèi hǎole ma?

2:30: «这个呢？」 Zhège ne?

2:50: «这个你见过吗？」 Zhège nǐ jiànguò ma?

Skjermdump av YouTube-videoen *Foreigner Tests Chinese Locals on their Chinese*. Gjengitt med tillatelse fra *Monkey Abroad*.

